

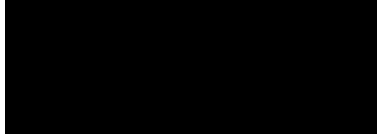

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I STOCKHOLM**
Allmänna avdelningen
Enhet 15

BESLUT
2013-05-31
Meddelat i Stockholm

Mål nr
10270-13

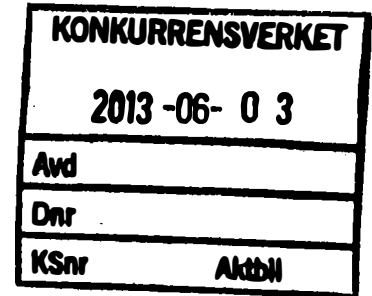
SÖKANDE

MOTPART

Stockholms stad
Kulturnämnden

Ombud: Åsa Samuelsson
Stadsledningskontoret, Juridiska avdelningen
Hantverkargatan 3A
105 35 Stockholm

SAKEN

Överprövning enligt lagen om offentlig upphandling

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avvisar [redacted] ansökan om överprövning av
Stockholms stads upphandling av konstnärlig gestaltning för förskolorna
Stångholmsbackarna och Frimurarvägen i Stockholm.

Dok.Id 362154

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
115 76 Stockholm	Tegeluddsvägen 1	08-561 680 00	08-561 680 01	måndag – fredag 09:00-15:00
		E-post: forvaltningsrattenistockholm@dom.se		

BAKGRUND, YRKANDEN M.M.

Stockholms stad (staden) genomför en upphandling av konstnärlig gestaltning för förskolorna på Stångholmsbackarna och Frimuravägen i Stockholm. Upphandlingen har direktupphandlats utan föregående annonsering med hänsyn till att föremålet för upphandlingen av konstnärliga skäl endast kan fullgöras av viss leverantör i enlighet med 4 kap. 5 § första stycket punkt 2 samt 15 kap. 3 § andra stycket lagen (2007:1091) om offentlig upphandling (LOU). Staden bjöd in konstnären [REDACTED] att utföra ett skissupdrag av den konstnärliga gestaltningen. Efter godkännande av skissupdraget har staden tecknat avtal med [REDACTED] den 25 april 2013 för utförande av den konstnärliga gestaltningen vid förskolorna.

[REDACTED] yrkar att upphandlingen ska göras om och anför bl.a. följande. Förutsättningarna för en tillämpning av undantaget för konstnärliga skäl är inte uppfyllda. Staden har inte rätt att generellt direktupphandla alla gestaltungsupdrag. Inget i den s.k. kravbeskrivningen (protokollet) säger att uppdraget endast kan utföras av en enda konstnär, utan det framstår snarare som att ett flertal konstnärer kan konkurrera kring kravbilden. Det bästa sättet att få fram bästa möjliga förslag är att utannonsera och konkurrensutsätta uppdraget. Av rättspraxis framgår att offentliga upphandlingar enligt huvudregeln ska följa LOU och de principer m.m. som följer av lagen. Undantag från annonseringsplikten ska göras efter en restriktiv bedömning och staden har bevisbördan för att förutsättningarna för en tillämpning av undantaget för konstnärliga gestaltningar är uppfyllda. Beställningsprocessen är inte öppen. Till överklagandet bifogas bl.a. avgöranden från allmänna förvaltningsdomstolar.

Staden yrkar i första hand att ansökan ska avvisas. I andra hand yrkas att ansökan ska avslås. Staden anför bl.a. följande. I och med att avtal har

tecknats med en konstnär avseende den konstnärliga gestaltningen ska ansökan avvisas i enlighet med 16 kap. 6 § andra stycket LOU. Under alla förhållanden har upphandlingen inte genomförts i strid med LOU. [REDACTED] har i vart fall inte lidit eller riskerat att lida skada, då han på grund av bristande kompetens aldrig skulle ha tilldelats kontrakt i upphandlingen. [REDACTED] är bildkonstnär och för den aktuella konstnärliga gestaltningen har endast formkonstnärer diskuterats. I det konstprogram som staden medverkat i tillsammans med det fastighetsbolag som projekterar förskolorna framgår att den konstnärliga gestaltningen ska synliggöra förskolans identitet, vara välkomnande samt få barn att känna tillhörighet och stolthet. Olika typer av formkonst tas upp som exempel på konstnärliga uttryck som förordas. Ett generellt konstprogram var redan gjort när staden i september 2012 kontaktades angående konstnärlig gestaltning på förskolorna Stångholmsbackarna och Frimurarvägen. För att balansera kravet på hög kvalitet med rådande begränsad budget slogs de två gestaltungsopdragen samman till ett uppdrag. I samrådsgruppen som bildades för att ta fram en konstnärlig gestaltning för förskolorna ingick representanter från fastighetsbolaget, stadsdelsförvaltningen, en arkitekt och landskapsarkitekt, en konstnärlig projektledare samt en konstnärligt sakkunnig representant från staden. En enig samrådsgrupp godkände konstprogrammet för projektet. Utöver de krav på den konstnärliga gestaltningen som främjades av konstprogrammet var det, för att uppnå de avsedda ekonomiska fördelarna med en sammanslagning av uppdragen, angeläget att välja en konstnär med förmåga att arbeta inom ramen för den s.k. "upprepningens estetik". Detta ställde krav på en konstnär som, med ytterst små förskjutningar i hanteringen av till exempel ett grundmaterial eller en grundform, förmådde skapa ett för varje specifik förskola helt unikt, plats- och byggnadsintegrerat konstverk, men som samtidigt också kunde kapa kostnader genom att finna en fungerande produktionsteknik för båda. Mot bakgrund av detta valde staden att endast diskutera formkonstnärer, inte bildkonstnärer, för upphandlingen. Ett stort antal

formkonstnärer diskuterades före det slutliga valet av konstnärer. Tre av konstnärerna presenterades för en djupare diskussion vid samrådsgruppmötet den 5 december 2012. Samrådsgruppen blev snart enig i beslutet att bjuda in keramikern [REDACTED] att lämna förslag på konstnärlig gestaltning till de två förskolorna. Han har beprövat erfarenhet av att framställa modellerade, taktila berättelser som tilltalar både barn och vuxna och som är långsiktigt hållbara. Hans narrativa berättelser bjöd därutöver in till delaktighet, vilket är centralt i projektet. Staden ansåg att han var den konstnär som bäst uppfyllde de konstnärliga kvalitetskriterier som krävs för den konstnärliga gestaltningen av de aktuella förskolorna. Hans förslag godkändes enhälligt och han kontrakterades för uppdraget den 25 april 2013. Den aktuella upphandlingen avser konstnärlig anskaffning av sådan särskild karaktär att den motiverat en tillämpning av undantagsbestämmelsen om direktupphandling under åberopande av konstnärliga skäl. Undantaget har tillämpats med den urskillning som förutsätts i LOU och i enlighet med de gemenskapsrättsliga principer som upphandlingsreglerna bygger på. Till överklagandet bifogas bl.a. avtal den 25 april 2013 samt utdrag från [REDACTED] hemsida.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET

[REDACTED] har ansökt om överprövning av stadens upphandling av konstnärlig gestaltning vid förskolorna Stångholmsbackarna samt Frimurarvägen. Det står klart att staden har godkänt en konstnärs förslag till konstnärlig gestaltning för de två förskolorna och att avtal med konstnären för genomförandet av den konstnärliga gestaltningen tecknades den 25 april 2013.

Allmän förvaltningsdomstol får efter ansökan av en leverantör som anser sig ha lidit eller kunna komma att lida skada överpröva en upphandling,

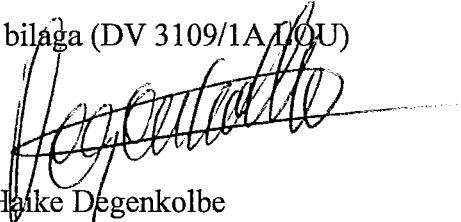
och giltigheten av ett avtal som har slutits mellan en upphandlande myndighet och en leverantör (16 kap. 4 § LOU).

Överprövning av en upphandling inte får ske efter det att avtal har slutits mellan den upphandlande myndigheten och en leverantör (16 kap. 6 § andra stycket LOU).

I målet har framkommit att avtal har slutits avseende genomförandet av upphandlingen. Mot denna bakgrund kan någon överprövning inte ske av denna upphandling. [REDACTED] ansökan om överprövning ska därför avvisas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Detta avgörande kan överklagas. Information om hur man överklagar finns i bilaga (DV 3109/1A LOU)

Håke Degenkolbe
Rådman

Catharina Nordler har handlagt målet.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Stockholm. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom** tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut var till förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nå för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift
3. om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
4. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
5. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
6. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppgive sitt namn, adress och telefonnummer.

Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska Ni utan dröjsmål anmäla ändringen till kammarrätten.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

DV 3109/1A LOU